

Akademikerne
Akersgt 16
0158 OSLO

Vår ref: avh 27. mai 2016

HØRINGSSVAR TIL AKADEMIKERNE – FORSLAG TIL NY ÅNDSVERKLOV

Det vises til høringsbrev fra Kulturdepartementet med høringsnotat og forslag til ny åndsverklov. Lovforslaget skal erstatte gjeldende åndsverklov (lov 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk mv).

Herved oversendes hørings svar til Akademikerne.

Tekna støtter høringsnotatets hovedinnhold, knyttet til en reviderende og moderniserende gjennomgang av gjeldende lov både med hensyn til språkbruk og oppbygging, samt siktemålet om at den nye loven blir enklere tilgjengelig for alle dens brukere. Hovedreglene og prinsippene som gjeldende lovgivning er bygget på videreføres.

Teknas innspill i høringsarbeidet konsentrerer seg om forhold knyttet til *overgang* av opphavsrettigheter i arbeidsforhold:

1) Forslaget om lovfesting av regelen om overgang av opphavsrett i arbeidsforhold

Tekna støtter forslaget om å lovfeste prinsippet om at opphavsrett til verk skapt i ansettelsesforhold, i mangel av annen avtale, anses overgått til arbeidsgiveren i den utstrekning det er nødvendig for at ansettelsesforholdet skal nå sitt formål.

Tekna er enig i departementets begrunnelse for forslaget:

«Et av hovedformålene med revisjonen av åndsverkloven er at loven skal bli enklere å forstå for brukerne. En ny bestemmelse om overgang av opphavsrett i ansettelsesforhold vil etter departementets syn gi partene informasjon om deres rettsstilling slik at de enklere kan innrette seg etter den. Deres rettsstilling vil med dette tydeliggjøres. Etter departementets oppfatning vil dette bl.a. bidra til å skape større forutsigbarhet og klarhet når partene ikke

har inngått noen avtale eller når avtalen de har inngått er uklar. At loven med den nye bestemmelsen faktisk gir uttrykk for hva som oppfattes som gjeldende rett vil, i tillegg til å være positivt i seg selv, etter departementets syn også kunne bidra til at partene i arbeidslivet i større grad enn tidligere uttrykkelig regulerer rettighets spørsmål i avtaler. En tydeliggjøring av rettsstillingen kan gi partene insentiv til overveie rettighets spørsmål, noe som antas å bidra til at slike spørsmål avtalereguleres i større grad.»

Tekna ser risikoen for at en slik tydeliggjøring av rettstilstanden, og at den er fravikelig ved avtaleregulering (eks arbeidsavtalen), kan føre til at det gjennomgående fra arbeidsgiveres side opereres med arbeidsvilkår som overfører rettigheter i større omfang enn «arbeidsforholdets formål» tilsier. Slike vilkår vil normalt være vanskelig å forhandle om ved inngåelse av arbeidskontrakter grunnet det ubalanserte styrkeforholdet i situasjonen.

Å lovfeste et balansepunkt mellom partene bygger på en anerkjennelse av begge parter posisjon, også arbeidstakers. Den foreslåtte lovfestingen representerer ikke en uttrykt ambisjon om å være et «minstevern» for *arbeidstakerinteresser* spesielt, slik det er en rekke eksempler på i arbeidslivslovgivningen ellers (ufravikelige bestemmelser mv). Det vurderes like fullt å være et behov for å sikre noen misterettigheter. Det vises til departementets uttrykte formål om å styrke opphavsmannens posisjon ved lovforslaget generelt.

Tekna hilser *lovfestingen* av den fravikelige rettstilstanden velkommen, men ønsker at departementet følger nøye med i utviklingen og avtalepraksis på området. Det vises til parallellen knyttet til lov om arbeidstakeroppfinnelser der det i forarbeidene til loven (Innstiling O. IX 1969-70 på side 4, annen spalte) angis at:

«Dersom det viser seg at lovens bestemmelser blir tilsidesatt til ugunst for arbeidstakeren i større omfang enn det man måtte regne med, går komiteen ut fra at departementet vil ta opp spørsmålet om en innstramning i adgangen til å fravike lovens bestemmelser ved avtale.»

For ordens skyld understrekes at arbeidstakeroppfinnerloven iht. lovforarbeidene, blant annet, er en vernelov for arbeidstakers interesser. Angjeldende lovforslag for åndsverk bærer det samme hensynet generelt for opphavsmenn, herunder de som er ansatt i andres tjeneste. De samme argumenter for at loven også i praksis sikrer et minstevern gjør seg gjeldende.

2) Forslaget om endring av bestemmelsen som lovfester spesialitetsprinsippet

Tekna tiltrer departementets synspunkter og begrunnelse for å lovfeste spesialitetsprinsippet tydeligere. Dette gjelder både som bevisbyrderegulering og som tolkningsprinsipp. Forslaget til lovtekst støttes.

Teknas medlemmer som får sine opphavsrettigheter regulert av en avtale som fraviker fra den alminnelige regelen om overgang av slike rettigheter i arbeidsforhold vil kunne ha nytte av den tydeliggjøringen lovforslaget innebærer. Slik avtale vil da underkastes avtalerettens krav til konkretisering og klarhet på en måte som skyver risiko for mangel på slikt over på arbeidsgiver. Dette bidrar et stykke på vei til å gi arbeidstaker beskyttelse i det vanligvis ubalanserte styrkeforholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker ved inngåelse av ansettelsesavtaler.

Med vennlig hilsen

Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
generalsekretær